

Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης

Τόμ. 10 (2024)

Βιβλιοπαρουσίαση: Karl Aubrey & Alison Riley (2024). "Κατανοώντας και αξιοποιώντας παιδαγωγικές θεωρίες". Τζιόλα.

Ιφιγένεια Βαμβακίδου

doi: [10.12681/dial.39275](https://doi.org/10.12681/dial.39275)

Copyright © 2024, Ιφιγένεια Βαμβακίδου

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βαμβακίδου Ι. (2024). Βιβλιοπαρουσίαση: Karl Aubrey & Alison Riley (2024). "Κατανοώντας και αξιοποιώντας παιδαγωγικές θεωρίες". Τζιόλα. *Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης*, 10, 275-277. <https://doi.org/10.12681/dial.39275>

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Aubrey, K. & Riley, A. (2024). Κατανοώντας και αξιοποιώντας παιδαγωγικές θεωρίες. Τζιόλα.

Ιφιγένεια Βαμβακίδου¹

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Με χαρά παρουσιάζω τη δεύτερη επαυξημένη έκδοση για το έργο των Karl Aubrey και Alison Riley, πανεπιστημιακών στο Bishop Grosseteste με διδακτική και συγγραφική δράση σε ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής, παιδαγωγικής μάθησης και δημοκρατικών πρακτικών, με τίτλο «Κατανοώντας και αξιοποιώντας Παιδαγωγικές Θεωρίες» σε επιστημονική επιμέλεια των Βασιλική Μητροπούλου, Καθηγήτριας και Χρήστου Τουρτούρα, Αν. Καθηγητή, ΑΠΘ, εκδόσεις Τζιόλα (2024) και μετάφραση Μαρίας Λασκαράκη και Κατερίνας Ιορδάνογλου. Πρόκειται για ένα επιστημονικό έργο αναφοράς για το φοιτητικό, ερευνητικό και εκπαιδευτικό δυναμικό όλων των βαθμίδων, 738 σελίδων με σύντομη εισαγωγή της αγγλικής έκδοσης και διευρυμένη επιστημονική εισαγωγή του κ. Τουρτούρα. Διαβάζουμε, γνωρίζουμε και κατανοούμε μεθοδικά το έργο και τις εφαρμογές παιδαγωγικών θεωριών που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία 100 χρόνια.

Υπεύθυνος επικοινωνίας: Ιφιγένεια Βαμβακίδου, ibambak@nured.auth.gr, Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Correspondent author: Ifigeneia Vamvakidou, ibambak@nured.auth.gr, Professor, Aristotle University of Thessaloniki

Ηλεκτρονικός εκδότης: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
e-publisher: National Documentation Centre, National Hellenic Research Foundation
URL: <http://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/dialogoi>

Με ποιο κριτήριο επιλέχθηκαν αυτοί οι στοχαστές; Πώς δομείται ο συλλογικός αυτός τόμος; Σε ποιο κοινό απευθύνεται; Ποια η χρησιμότητά του; Οι επιμελητές του συλλογικού τόμου με σαφήνεια, επιχειρήματα και παραδείγματα μας εισάγουν στη χρονολογική παρουσίαση επώνυμων στοχαστών του τελευταίου αιώνα, με θεματικές για την πρώιμη/προσχολική, Α/θμια, Β/θμια, Γ/θμια και την εκπαίδευση ενηλίκων. Απευθύνεται στο αναγνωστικό κοινό που ενδιαφέρεται για την τυπική ή την άτυπη εκπαίδευση και τη μάθηση, για την έρευνα, την κριτική και συνθετική σκέψη. Οι παιδαγωγικές θεωρίες και οι σχολές σκέψης για τον συμπεριφορισμό, τον κονστρουκτιβισμό, την ανθρωπιστική σχολή παρουσιάζονται δομημένα και μεθοδικά μέσω των διανοητών και οραματιστών τους, όπως ενδεικτικά σημειώνουμε των Ivan Pavlov, John Watson, B.F.Skinner, John Dewey, Jean Piaget, Jerome Bruner, Lev Vygotsky, Carl Rogers, Abraham Maslow, A.S.Neil, Paulo Freire, Carol Dweck.

Το κάθε κεφάλαιο είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε στην πρώτη ενότητα να παρουσιάζεται ο στοχαστής, τα μαθησιακά αποτελέσματα, οι λέξεις κλειδιά, η σημασία του έργου και ένα βιογραφικό. Στη δεύτερη ενότητα, ακολουθούν οι έννοιες, τα διαγράμματα, η συνάντηση των θεωριών μεταξύ τους και η βιβλιογραφική έρευνα. Στην τρίτη ενότητα περιλαμβάνονται οι προτάσεις εφαρμογής καθώς και η επισκόπηση εννοιών και ιδεών. Στο τέλος υπάρχει γλωσσάριο και προτεινόμενη βιβλιογραφία για εμπάθυση. Οι επιμελητές της έκδοσης, αναστοχαζόμενοι στα βασικά σημεία σύγκλισης και απόκλισης των θεωριών, περιγράφουν και επιχειρηματολογούν για την κριτική αποτίμηση του σχολείου, την ιστορική αναγκαιότητα ενός διαφορετικού σχολείου, τις νέες τάσεις και εκτροπές, το σχολείο της χαράς και της εργασίας.

Στόχος είναι η κατανόηση και αποδόμηση των εκπαιδευτικών που παράγουν αλλοτριωμένους ανθρώπους εδραιώνοντας ανισότητες και εκμετάλλευση. Η σύγχρονη παγκόσμια απο-ηθικοποίηση την οποία βιώνουμε και παρατηρούμε οφείλεται στην αναγωγή του κέρδους σε υπέρτατη αξία ενάντια στην κοινωνική, συλλογική ζωή των άλλων. Οι παραπομπές στο έργο των Russell, Marx, Krieger, Korezak, Ουγκώ, Γληνού κ.ά, με παραδείγματα διαχρονικά του 19^{ου}, 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα ασκούν κριτική στο σχολείο της Δυτικής κουλτούρας. Οι επιμελητές του συλλογικού τόμου αναγνωρίζουν τις παρενέργειες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και προτείνουν τη δημοκρατία, ως πράξη, ως διάδραση, ως επικοινωνία εκ του σύνεγγυς, ως διάλογο στο πεδίο της μάθησης ενάντια στον μονόλογο και στο ψηφιακό εικονικό σχολείο.

Ο κ. Τουρτούρας συνοψίζοντας το περιεχόμενο και την επιστημονική προοπτική του συλλογικού τόμου προτείνει και ακολουθεί το σχολείο της χαράς, της εργασίας, της φύσης των συναισθημάτων, όπως ήδη όρισε ο Βασίλι Αλεξάντροβιτς Σουχομλίνσκι (1918 - 1970) στην εκπαιδευτική φιλοσοφία και πρακτική και η Ναντέζντα Κονσταντίνοβνα Κρούπσκαγια (1869-1939). Οι ιδέες και τα πρόσωπα που τις διατυπώνουν δεν διαχωρίζονται στα μάτια των παιδιών. Η παιδική ηλικία είναι αυτή που μας διασφαλίζει την καλосύνη, την ομορφιά, την εγκαρδιότητα, την εμπιστοσύνη. Το σχολείο της χαράς και της φύσης εντάσσεται στη φιλοσοφία και τις αρχές του σχολείου εργασίας, όπως εδραιώθηκε στη βάση της μαρξιστικής έννοιας της εργασίας. Ο ρόλος και η αποστολή των εκπαιδευτικών σε όλες τις βαθμίδες είναι κοινωνικός και πολιτικός και με όραμα την ουτοπία του στοχασμού και της δράσης, της πρακτικής προς την ελευθερία, της κριτικής συνειδητοποίησης του κόσμου και του αγώνα για τον μετασχηματισμό του.

Στον τόμο αυτό παρακολουθούμε τις σπουδές, το έργο και τις εφαρμογές των θεωριών από 37 στοχαστές, που μπορούν να διαβαστούν χρονολογικά, οριζόντια, αλλά

και κάθετα και αυτόνομα. Τα προβλήματα αντιστοιχίας των εννοιολογικών όρων απασχόλησαν την συγκεκριμένη έκδοση και για το λόγο αυτό στην εισαγωγή καταγράφονται ενδελεχώς οι επεξηγήσεις, όσον αφορά τη συμβατική και «συγχωνευτική» μερικές φορές επιλογή για τις ερμηνευτικές αποδόσεις συγκεκριμένων όρων.

Ο συλλογικός τόμος που παρουσιάζουμε αποτελεί μία κριτική αποτίμηση των παιδαγωγικών θεωριών, οι οποίες κυρίως εφαρμόζονται ή και αμφισβητούνται, ένα έργο αναφοράς που μπορεί να εμπνεύσει και να καθοδηγήσει στο ταξίδι της κριτικής σκέψης, της ελευθερίας της μάθησης, της ανανέωσης της διδασκαλίας, των παιδαγωγικών και αναλυτικών προγραμμάτων, του πολιτισμικού κεφαλαίου, της εξουσίας και της πειθαρχίας, της φροντίδας, της πολλαπλής νοημοσύνης, της πρακτικής, της μετασχηματίζουσας μάθησης, της ισότητας, της ιδεολογίας και της γνώσης, που αποτυπώνονται στην εκπαίδευση. Πρόκειται για θεωρίες και εφαρμογές που αφορούν τη δημοκρατική μάθηση, την απελευθέρωση του παιδιού, την κατανόηση του νου του παιδιού, τον κοινωνικό εποικοδομητισμό, τη συντελεστική, λειτουργική εξαρτημένη μάθηση, τις ταξινομίες, τη μάθηση των ενηλίκων, την οικολογία της ανθρώπινης ανάπτυξης, το στοχασμό στη μάθηση, την εμπειρική μάθηση, τη δύναμη της μάθησης.

Η εισαγωγή ως ανεξάρτητο κείμενο και ταυτόχρονα συνοδευτικό μας βοηθά να αφομοιώσουμε και να εφαρμόσουμε δημιουργικά τις παιδαγωγικές αντιλήψεις, ως βασικές φιλοσοφικές θέσεις, υλιστικές και διαλεκτικές, θεωρώντας την Παιδεία, την Εκπαίδευση, την Αγωγή ως κοινωνικά φαινόμενα, που γεννήθηκαν ως αντικειμενική κοινωνική ανάγκη. Στο έργο αυτό επιβεβαιώνεται ο ιστορικός χαρακτήρας τους, γιατί αυτά τα φαινόμενα εξελίσσονται παράλληλα με την εξέλιξη και ανάπτυξη της κοινωνίας, αλλάζουν το περιεχόμενο, το σκοπό, τις μεθόδους οργάνωσής τους, καθώς αλλάζουν οι κοινωνικές συνθήκες. Γι' αυτό δεν υπάρχει ένα σύστημα Παιδείας, Εκπαίδευσης και Αγωγής γενικό, έγκυρο και ισχύον για όλα, ανεξάρτητα από τα κοινωνικά και πολιτικά συστήματα.